

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Leeuwarden

Betreft : Conceptnotitie VVE en kinderopvang 2018

Datum : 27 juli 2018

Bijlage: Gevraagd advies m.b.t. "Conceptnotitie VVE en kinderopvang 2018"

Geacht College,

Hierbij sturen wij u het gevraagde advies betreffende de conceptnotitie VVE en kinderopvang 2018. De Adviesraad Sociaal Domein vindt investeren in de toegankelijkheid en de kwaliteit van voor- en vroegschoolse voorzieningen, om daarmee de kansen van onze jongste inwoners te vergroten, van belang. Daarom staat de ASD positief tegenover deze conceptnotitie.

De voorgestelde maatregelen zijn duidelijk gekoppeld aan de nieuwe steunstructuur in en om de school. De verbinding tussen de kinderopvang en het onderwijs, die onder invloed van de vorming van IKC's steeds meer kleur krijgt, wordt daardoor nog extra bestendigd. De Adviesraad Sociaal Domein heeft groot vertrouwen in die samenwerking en in de positieve effecten daarvan. Na de goede resultaten van de harmonisatie van de kinderopvang en de peuterspeelzalen kan er nu een nieuwe stap vooruit gezet worden. De ASD is ervan overtuigd dat integraal werken en "vroeg beginnen" een preventieve werking hebben ten aanzien van ontwikkelingsproblemen van kinderen, mits er sprake is van een hoogwaardig VVE-aanbod en de (ontwikkelings)behoefte van het kind als uitgangpunt wordt genomen.

Dit gezegd hebben, heeft de ASD ook nog een aantal zorgen en aandachtspunten met betrekking tot de notitie die aan ons is voorgelegd. In de bijlage vindt u onze uiteenzetting, inclusief aanbevelingen.

Graag vernemen wij uw reactie.

Hoogachtend,
Namens de Adviesraad Sociaal Domein Leeuwarden

R. de Boer

voorzitter

De Adviesraad Sociaal Domein heeft met betrekking tot drie onderwerpen belangrijke kanttekeningen bij de conceptnotitie. Deze zullen hieronder puntsgewijs uiteengezet worden, gevolgd door een conclusie met aanbevelingen.

Verbinding met thuis

De ASD constateert dat samenwerking met ouders/verzorgers wordt genoemd als zijnde een belangrijke factor bij het al dan niet slagen van de kwaliteitsimpuls. Wij onderstrepen het belang van deze samenwerking en zouden graag zien dat er meer aandacht aan geschonken wordt in de uitwerking van de kwaliteitsimpuls.

- ✚ Onder 1.3 van de conceptnotitie staat beschreven hoe zal worden ingezet op het betrekken van ouder. Echter, de aanbodgerichte optie van “VVE-thuis” wordt als enige concrete methode toegelicht. Bovendien is deze niet nieuw. Daarnaast wordt het reguliere aanbod van opvoedingsondersteuning genoemd, zonder dat duidelijk is hoe dat zich verhoudt tot het VVE programma. De “zorg op maat” die IKC-breed wordt nagestreefd (1.3.3) geeft ons inziens onvoldoende weer dat betrokkenheid van ouders actief gestimuleerd wordt. Hoe wordt gewaarborgd dat deze kwaliteitsslag tot in de huiskamer effect heeft?
- ✚ Van het extra dagdeel voor doelgroepeuters wordt geen gebruik gemaakt door peuters van werkende, goede opgeleide ouders. De reden hiervoor is onbekend, zo staat in de notitie te lezen. Gezien het doel om 100% van de peuters te bereiken en de plannen om van 10,5 naar 16 uur te gaan roepen wij op uit te zoeken waarom deze doelgroep geen gebruik maakt van de geboden dagdelen? Is er binnen deze doelgroep überhaupt wel vraag naar VVE en/of naar meer uren VVE?
- ✚ Onder 2.4.1 (Samenhang met steunstructuur in en om de school) wordt de school/het IKC voorgesteld als dé plek waar alle zorgvragen van kinderen terecht komen en worden afgehandeld. Ook wordt de school/het IKC beschouwd als regievoerder bij het inzetten van een systeemgerichte aanpak. Het grootbrengen blijft in de eerste plaats een taak van ouders/verzorgers en waar mogelijk voeren zij regie. In de praktijk zal per situatie moeten worden gekeken wat er nodig is. Maar in het kader van het betrekken en versterken van ouders, zijn wij als ASD van mening dat het goed is dat het uitgangspunt eenduidig is.
- ✚ De Adviesraad Sociaal Domein wil, gezien het belang van het versterken en betrekken van ouders, in 2018/2019 graag betrokken worden en blijven bij de nieuw te bepalen koers waar het gaat om de inzet op ouderschap (n.a.v. de evaluatie van het project Actief Ouderschap, conceptnotitie 1.3.1).

De kwaliteitsimpuls

De doelstellingen die met de kwaliteitsimpuls worden beoogd zijn preventie van 1) laaggeletterdheid 2) onderwijsachterstanden en 3) inzet van jeugdzorg in het onderwijs. Wij lezen in de conceptnotitie dat op verschillende manieren zal worden geïnvesteerd in kennisvergarig, o.a. door het trainen van VVE-coaches in een methodiek (coaching en inrichting groepsruimte), het inzetten van meer HBO-geschoolde pedagogische expertisè op de groep en door een kennisnetwerk voor professionals op te zetten. Over de keuze voor juist deze drie punten waarop geïnvesteerd wordt heeft de ASD nog een aantal vragen.

- ✚ Voorafgaand aan de investering in training en scholing voor VVE-coaches zal training moeten worden ontwikkeld. Wil deze een “effectieve methodiek” genoemd mogen worden, dan gaat daar nog jaren een onderzoek aan vooraf en overheen voordat de training dit label kan krijgen. Zijn er ergens goede (internationale) voorbeelden die als basis zullen dienen voor de gewenste training voor VVE-coaches?
- ✚ De ASD betwijfelt of kennis over (de ontwikkeling van) het jonge kind écht de kennis is die in deze sector onder de maat is. Een onderwerp waarvan wij vinden dat er extra aandacht voor zou moeten zijn is (kennis over) systeemtheorie. Ook valt te denken aan kennis over het bereiken, stimuleren en activeren van mensen. Dit in verband met de wens om ouders/verzorgers meer te betrekken. In onze ogen vormt dit, samen met de verbinding met thuis en het onderwijs, een cruciaal stukje van de puzzel in het bereiken van een sluitende aanpak.
- ✚ Het is de ASD niet duidelijk wat de huidige stand van zaken is met betrekking tot het op een ontwikkelingsgerichte wijze inrichten van ruimtes. Hoeveel winst wordt er geschat op dit punt te behalen?

Er is al veel bekend over wat wel werkt en wat niet werkt. Mocht het zo zijn dat de inrichting van de ruimtes op veel locaties onvoldoende is, zou aanscherping van het toetsingskader in combinatie met het extra inzetten van HBO-geschoold personeel dan niet voldoende zijn? Zoals in de notitie vermeld, zijn dit eenvoudige middelen en ingrepen die toegepast kunnen worden.

- ✚ “In samenwerking met het kennisnetwerk heeft Leeuwarden de ambitie om een eigen kwaliteitskader voor de educatie van het jonge kind te ontwikkelen, in navolging van het Utrechts kwaliteitskader” (3.1.1). De ASD is van mening dat het niet wenselijk is om onderzoek te doen, terwijl het erop lijkt dat er al kennis beschikbaar is die overgenomen en indien nodig aangepast kan worden aan de situatie in Leeuwarden.
- ✚ In de conceptnotitie wordt m.b.t. een aanbod cultuureducatie voor peuters, enkel tot doel gesteld dat pedagogisch medewerkers geïnspireerd worden om naar eigen inzicht aanpassingen te doen. Dit naar eigen inzicht veranderen of aanvullen van een educatief programma (Uk & Puk) brengt een risico met zich mee. Bovendien is het niet meetbaar wat het bijdraagt aan de kwaliteit van het geboden programma. Wij zouden graag zien dat dit meer gestructureerd gebeurt en dat het duidelijk is welke pedagogische en/of didactische professionals samen met Kunstcade bezig gaan met het ontwikkelen van een aanbod cultuureducatie.

Inbedding

In 2016 is, om niet nader genoemde redenen, tot doel gesteld dat alle peuters naar de voorschool gaan (bestuursafspraken tussen rijk en VNG, notitie: 5.2). De resultaten van het PreCOOL-onderzoek laten zien dat de investering in de voorschool pas voor langere tijd kunnen renderen, als het kwaliteitsniveau van de voorschool in de eerste jaren van het basisonderwijs doorloopt. De educatieve kwaliteit in het basisonderwijs in onze gemeente is echter matig tot onvoldoende en vaak lager dan in voorschoolse voorzieningen met een vve-programma (1.2). Daarom vraagt de ASD zich af hoe ‘coaching on-the-job’ de werkdruk van pedagogisch medewerkers en docenten beïnvloedt? Hoe verhoudt dit zich tot andere ontwikkelwensen die daar spelen en het draagvlak wat nodig is voor succesvol implementeren? De ASD wil graag een aantal aandachtspunten nog extra onderstrepen.

- ✚ Het gegeven dat de kwaliteit in de eerste jaren van het basisonderwijs achterloopt, maakt dat een impuls daar het meest nodig is. Al is de gemeente daarvoor officieel niet verantwoordelijk, adviseren wij wel sterk om het basisonderwijs actief bij de plannen te betrekken en samen met de voerschool en de basisschool te kijken naar wat nodig is en hoe dat zo goed en efficiënt mogelijk opgezet kan worden.
- ✚ De Adviesraad Sociaal Domein zou in de conceptnotitie graag terug zien dat er gewaakt wordt voor het creëren van extra administratieve lasten en een intensivering van de tijdsinvestering van uitvoerend personeel die ten koste gaat van de aandacht voor het kind en de tijd voor de uitvoerende component van het werk.
- ✚ Geef ruimte aan maatwerk. Hiermee bedoelen we dat we het zeer zinvol en wenselijk vinden dat er rekening gehouden wordt met kleinere locaties, bijvoorbeeld op het gebied van kwaliteitseisen VVE. Maak deze kwaliteitseisen zo dat zij en goed zijn en werkbaar zijn voor alle aanbieders. Hetzelfde geldt voor de doelgroep: houdt rekening met kinderen die bijvoorbeeld niet goed gedijen in een grootschalig IKC.

Tot slot

De adviesraad staat positief tegenover de conceptnotitie maar ziet graag dat een aantal punten beter en uitgebreider uitgewerkt worden, waarbij de samenwerking met de betrokkenen (opvang, onderwijs, ouders) een cruciaal aandachtspunt is bij de inrichting van voor-en voerschoolse educatie. De adviesraad ziet de kadernotitie voor het VVE beleid met belangstelling tegemoet en denkt graag mee als ‘sparringpartner’ in dat proces.